

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Kielcach

LKI. 410.002.04.2016
P/16/058

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

<i>Numer i tytuł kontroli</i>	P/16/058 - Zapobieganie bezdomności zwierząt.
<i>Okres objęty kontrolą</i>	Lata 2014-2016 (do dnia zakończenia kontroli).
<i>Jednostka przeprowadzająca kontrolę</i>	Najwyższa Izba Kontroli, Delegatura w Kielcach.
<i>Kontroler</i>	Piotr Bulski, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 99273 z dnia 15 stycznia 2016 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
<i>Jednostka kontrolowana</i>	Schronisko w Strzelcach, Strzelce 108, 28-220 Oleśnica (dalej: Schronisko).
<i>Kierownik jednostki kontrolowanej</i>	Jarosław Dudzik, właściciel Przedsiębiorstwa Handlowo-Usługowego Jarosław Dudzik, Cedzyna 129, 25-900 Kielce (dalej: PHU J.Dudzik), prowadzącego Schronisko. (dowód: akta kontroli str. 3-4)

II. Ocena kontrolowanej działalności¹

Ocena ogólna

W Schronisku stwierdzono istotne zaniedbania w zakresie utrzymywania czystości i porządku w boksach, w których przetrzymywano psy, niezapewnienia psom przebywającym w boksach wewnątrz budynku dostatecznej izolacji od zimnego podłoża oraz niezapewnienie psom stałego dostępu do wody, co było niezgodne z art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (dalej: ustawa o ochronie zwierząt)². W Schronisku nie zapewniono energii elektrycznej, niezbędnej do funkcjonowania chłodni służącej do tymczasowego przechowania zwłok przeznaczonych do utylizacji. Nie stwierdzono pułapek deratyzacyjnych. Do dezynfekcji boksów używano domestosu, którego nie powinno się stosować w kontaktach ze zwierzętami.

W okresie objętym kontrolą psy przebywające w Schronisku były nieoznakowane, co uniemożliwiało ich identyfikację. Nierzetelnie prowadzono wykaz zwierząt, w szczególności w zakresie dokonywanych zabiegów weterynaryjnych, czym naruszono wymóg § 6 ust. 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 czerwca 2004 r. w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych dla prowadzenia schronisk dla zwierząt (dalej: rozporządzenie ws. wymagań weterynaryjnych dla schronisk)³. Nie wszystkie zwierzęta opuszczające Schronisko były poddawane zabiegom kastracji/sterylizacji, mimo że w programach opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie gminy Oleśnica na lata 2014 i 2015⁴, w celu ograniczenia populacji bezdomnych zwierząt zaplanowano obowiązkową sterylizację albo kastrację zwierząt odłowionych na terenie gminy. Określenie skali tych działań utrudnia nierzetelne prowadzenie dokumentacji Schroniska.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

² Dz. U. z 2013 r., poz. 856 ze zm.

³ Dz. U. Nr 158, poz. 1657.

⁴ Wprowadzonymi uchwałami Rady Gminy Oleśnica z dnia 31 marca 2014 r. i 30 marca 2015 r.

Współczynnik adopcji psów przebywających w Schronisku na poziomie 64,4% wskazuje na dużą skuteczność starań w zakresie poszukiwania osób zainteresowanych przyjęciem bezdomnych psów. W szczególności pozytywnie należy ocenić propagowanie adopcji za pośrednictwem profilu Schroniska prowadzonego na Facebooku. W umowach adopcyjnych zawierano postanowienia dotyczące zobowiązania się nowego właściciela do zapewnienia zwierzęciu należytej opieki. Oprócz adopcji dokonywanych bezpośrednio przez Schronisko, psy były adoptowane za pośrednictwem dwóch organizacji współpracujących ze Schroniskiem. Ze względu na nieprzedstawienie przez Jarosława Dudzika dokumentacji dotyczącej przekazywania do adopcji psów odłowionych na terenie gminy Oleśnica, które nie zostały umieszczone w Schronisku, nie jest możliwe zweryfikowanie, czy oraz przez kogo te zwierzęta zostały adoptowane.

PHU J. Dudzik w kontrolowanym okresie miało zawarte umowy na wylapywanie bezdomnych zwierząt z 32 gminami, natomiast tylko w 11 gminach prowadziło działalność na podstawie zezwoleń wydanych przez wójtów (burmistrzów) gmin na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (dalej: ustawa o utrzymaniu czystości i porządku)⁵.

NIK zwraca uwagę, że PHU J. Dudzik nie prowadziło ewidencji finansowej w sposób umożliwiający przyporządkowanie ponoszonych kosztów do działalności Schroniska oraz pozostałej działalności polegającej na wylapywaniu psów, co uniemożliwia dokonanie jednoznacznej oceny, czy środki publiczne zapewniały realizację podjętych przez Schronisko zobowiązań oraz czy były wykorzystywane zgodnie z przeznaczeniem. Brak umów zawartych z sześcioma gminami oraz protokołów dokumentujących wylapywanie i przejęcie bezdomnych psów z terenu wszystkich gmin, z wyjątkiem gminy Oleśnica, uniemożliwia dokonanie oceny działalności prowadzonej przez PHU J. Dudzik w tym zakresie.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Działalność schronisk, w tym zapewnienie właściwych warunków bytowania zwierząt

Opis stanu faktycznego

1. Zgodnie z art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt⁶, zamiar podjęcia działalności schroniska dla zwierząt w obiektach w miejscowości Strzelce został zgłoszony Powiatowemu Lekarzowi Weterynarii w Staszowie (dalej: PLW w Staszowie) przez PHU J. Dudzik w dniu 20 stycznia 2014 r. Decyzją z dnia 5 lutego 2014 r. PLW w Staszowie nadał Schronisku numer identyfikacyjny 26123401. Przed wydaniem powyższej decyzji PLW w Staszowie nie dokonywał kontroli w obiekcie, w którym miało być prowadzone Schronisko. Pierwsza kontrola została przeprowadzona 21 lutego 2014 r. i w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami PLW w Staszowie wydał 10 marca 2014 r. decyzję wstrzymującą działalność Schroniska. W trakcie kontroli w Schronisku trwał remont i nie było w nim zwierząt, niemniej podniesiono m.in. kwestie dotyczące braku pomieszczeń przeznaczonych na kwarantannę, na odseparowanie zwierząt zdrowych i chorych lub podejrzanych o chorobę, agresywnych, braku pomieszczeń do wykonywania zabiegów leczniczych i chirurgicznych.

Po kontroli z dnia 5 listopada 2014 r., w trakcie której stwierdzono, że obiekt został dostosowany do wymogów określonych przepisami prawa, PLW w Staszowie wydał 27 listopada 2014 r. decyzję stwierdzającą wygaśnięcie decyzji z 10 marca 2014 r.

⁵ Dz. U. z 2013 r., poz. 1399 ze zm.

⁶ Dz. U. z 2014 r., poz. 1539 ze zm.

W trakcie kontroli przeprowadzonej przez PLW w Staszowie 15 czerwca 2015 r. stwierdzono następujące nieprawidłowości: wykaz zwierząt przebywających w Schronisku nie spełniał wymogów rozporządzenia ws. wymagań weterynaryjnych dla schronisk, psy wydawane były bez wypisu, o którym mowa w § 6 ust. 3 ww. rozporządzenia. Właściciel Schroniska został zobowiązany do wykonywania zabiegów kastracji/sterylizacji psów oddawanych do adopcji, zapewnienia psom opieki weterynaryjnej, prowadzenia dokumentacji dotyczącej zabiegów dezynfekcji oraz przedłożenia umowy zawartej z zakładem prowadzącym działalność w zakresie utylizacji ubocznych produktów zwierzęcych i dokumentacji potwierdzającej fakt posiadania przez pracownika przeszkolenia w zakresie postępowania ze zwierzętami oraz przepisów o ochronie zwierząt. W dniu 20 sierpnia 2015 r. pracownicy Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w Staszowie (dalej: PIW) przeprowadzili kontrolę, w wyniku której stwierdzono nieprawidłowości w zakresie prowadzenia wykazu zwierząt przebywających w Schronisku. W dniu 18 stycznia 2016 r. pracownicy PIW przeprowadzili kolejną kontrolę, w wyniku której stwierdzono, że podmiot spełniał wymagania określone w rozporządzeniu ws. wymagań weterynaryjnych dla schronisk. Kontrola nie stwierdziła naruszeń przepisów określonych w ustawie o ochronie zwierząt. (dowód: akta kontroli str. 13-43, 512-519)

2. Schronisko prowadzone jest przez PHU J. Dudzik na podstawie wpisu do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej i decyzji Wójta Gminy Oleśnica z 5 października 2015 r., udzielającej podmiotowi zezwolenia na prowadzenie na terenie gminy działalności w zakresie prowadzenia schroniska dla bezdomnych zwierząt na okres 10 lat. W zezwoleniu nie została określona maksymalna liczba zwierząt mogących przebywać w Schronisku.

Schronisko nie spełniało wymogów powyższej decyzji w zakresie: zapewnienia psom opieki zgodnie z ustawą o ochronie zwierząt, zapewnienia obowiązkowej sterylizacji/kastracji psów w Schronisku, przekazywania zwłok zwierząt do utylizacji uprawnionym jednostkom oraz prowadzenia wykazu zwierząt zgodnie z rozporządzeniem ws. wymagań weterynaryjnych dla schronisk. Podmiot prowadzący Schronisko prowadził również działalność w zakresie wyłapywania bezdomnych zwierząt⁷. (dowód: akta kontroli str. 71-76)

3. Zgodnie z informacją udzieloną przez Wojciecha Judę, Wójta Gminy Oleśnica, Urząd Gminy w Oleśnicy nie przeprowadzał kontroli Schroniska. Nie otrzymywał również żadnych informacji od PLW w Staszowie w zakresie działalności Schroniska. (dowód: akta kontroli str. 509-510)

A. Stan techniczny i sanitarny schroniska, warunki przebywania zwierząt w schronisku i opieka weterynaryjna

1. W trakcie kontroli przeprowadzono trzykrotnie oględziny Schroniska: w dniu 18 stycznia 2016 r., z udziałem powołanego jako specjalista Marcina Grabca, lekarza weterynarii oraz 25 stycznia i 5 lutego 2016 r., z udziałem powołanej jako specjalista Kariny Daniszewskiej-Sroka, posiadającej uprawnienia społecznego inspektora Towarzystwa Opieki nad Zwierzętami, Oddział w Kielcach.

2. Teren Schroniska był utwardzony i ogrodzony w sposób zapobiegający przedostaniu się zwierząt na zewnątrz. Wyodrębniono w nim i oznaczono stosownymi tabliczkami pomieszczenia przeznaczone do: izolowania zwierząt chorych lub podejrzanych o chorobę; utrzymywania zwierząt zdrowych, w tym osobne dla samców, samic, samic z oseskami, młodych oddzielonych od matek, wykonywania kwarantanny i separacji zwierząt agresywnych. Zapewniono separację

⁷ Opis tej działalności zamieszczono w pkt 3 wystąpienia.

samców od samic i osobników dorosłych od młodych, nie stwierdzono przetrzymywania samic z oseskami. Pomieszczenia przeznaczone do wykonywania kwarantanny zapewniały odizolowanie od innych zwierząt. Boksy w Schronisku były oddzielone przegrodami, które uniemożliwiały wzajemny kontakt z innymi zwierzętami lub ucieczkę. W boksach wewnątrz budynku stanowiły je murowane ściany wyłożone płytkami ceramicznymi, a w boksach na zewnątrz – przegrody wykonane z betonu. Ściany, podłogi i drzwi w boksach wykonano z materiałów łatwych do mycia i odkażania, niepowodujących kontuzji lub urazów u zwierząt.

3. Schronisko nie zostało podłączone do energii elektrycznej i nie było ogrzewane, co w znaczący sposób utrudniało utrzymywanie w nim porządku. Zainstalowany był tylko agregat prądowłórczy, służący do zasilania pompy wody i - w sporadycznych przypadkach - oświetlania boksów i pomieszczeń. Zgodnie opinią Macieja Grabca, pomieszczenie przeznaczone do wykonywania czynności lekarsko-weterynaryjnych było wystarczające do przeprowadzenia oględzin zwierząt i wykonywania podstawowych działań profilaktycznych, takich jak szczepienia i podawanie środków przeciwko pasożytom, jednak brak stałego zasilania w energię elektryczną znacznie ogranicza czas i zakres wykonywania w nim ww. czynności. W pomieszczeniu nie zapewniono warunków do wykonywania zabiegów chirurgicznych. Pracownica Schroniska Patrycja Błasiak wyjaśniła, że w pomieszczeniu przeprowadzane są podstawowe czynności, polegające na przeprowadzaniu oględzin psów, podawaniu leków i szczepionek. W celu przeprowadzenia zabiegów chirurgicznych psy są przewożone do gabinetu weterynaryjnego do Połańca. (dowód: akta kontroli str. 5-6, 59, 96-123, 287-288, 652-671)

4. Wszystkie psy przebywały w boksach umieszczonych wewnątrz budynku Schroniska lub na zewnątrz (zadaszonych). W jednym boksie przebywały maksymalnie dwa małe osobniki dorosłe lub szczenięta. Wielkość boksów zapewniała im swobodę poruszania się. W boksach wewnątrz budynku zwierzęta miały zapewnione legowiska, jednak w kilku przypadkach były to pogryzione koce, które nie zapewniały dostatecznej izolacji od zimnego podłoża. W boksach zewnętrznych zwierzęta miały ocieplane budy, przy czym każdy pies posiadał „swoją” budę. W dniu oględzin temperatura wynosiła kilka stopni poniżej zera, wskazane zatem byłoby wyposażenie wejścia do bud w kotary zapobiegające uciekaniu ciepła. Na terenie Schroniska urządzono przestronny wybieg, pozwalający na realizację zachowania właściwego dla psów o różnej budowie i temperamencie. Wybieg był porośnięty trawą, dzięki czemu zapewniono ochronę przed tworzeniem się na jego terenie błota. Ślady na śniegu wskazywały o intensywnym korzystaniu z wybiegu przez psy w dniach bezpośrednio poprzedzających oględziny. Patrycja Błasiak, pracownik Schroniska, wyjaśniła, że psy są codziennie wyprowadzane na wybieg przez pracowników Schroniska.

5. W trakcie wszystkich oględzin wewnątrz budynku Schroniska unosił się charakterystyczny zapach zwierzęcych odchodów, świadczący o długotrwałych zaniedbaniach w zakresie sprzątnięcia. W trakcie oględzin przeprowadzonych 18 stycznia 2016 r. stwierdzono, że we wszystkich boksach zajętych przez psy znajdowały się odchody w znacznej ilości. Wszystkie psy miały zabrudzone łapy, a szczeniaki również sierść. Ściółka w boksach na zewnątrz i podłogi w boksach wewnątrz budynku były zabrudzone odchodami, rozdeptanymi przez psy. Podłogi w boksach nosiły liczne ślady po wyschnięciu płynnych nieczystości, co również wskazywało na wielodniowe zaniedbania w zakresie sprzątnięcia. Ściany części boksów były zabrudzone odchodami. Zgodnie z opinią Macieja Grabca, stan techniczny podłóg oraz ich konstrukcja nie budził zastrzeżeń. W związku z tym można przyjąć, że pomieszczenia nie były sprzątnięte w odpowiednim trybie zapewniającym utrzymanie niezbędnego stanu higieny. W boksach stwierdzono

ilość odchodów w liczbie, która przekracza przeciętną dobową ilość wypróżnień u zdrowego psa, co zgodnie z jego opinią nasuwa uzasadnione podejrzenie, że pomieszczenia nie są sprzątane z częstotliwością niezbędną dla utrzymania higieny.

Powtórne oględziny, przeprowadzone 25 stycznia 2016 r. wykazały, że podłogi w boksach wewnątrz budynku nie były dokładnie uprzątnięte, jednak w żadnym z nich nie stwierdzono odchodów. Ściółka w boksach na zewnątrz budynku, które nie były jeszcze sprzątane w trakcie tych oględzin, była zabrudzona odchodami w stopniu stwierdzonym w trakcie pierwszych oględzin, tj. na drewnianych podestach i w ściółce znajdowały się duże ilości odchodów, również rozdeptanych przez psy. Ściany kilku boksów nadal były zabrudzone odchodami. Kilka psów miało ubrudzone łapy. Mimo zaniedbań stwierdzonych w trakcie dwóch oględzin, również trzecie oględziny przeprowadzone 5 lutego 2016 r. wykazały, że ściany boksów zajętych przez psy nadal nosiły ślady po wyschniętych nieczystościach. Na podłogach części boksów zajmowanych przez psy znajdowały się odchody, a ściółka na drewnianych podestach w boksach na zewnątrz była wilgotna.

6. W Schronisku nie stwierdzono pułapek deratyzacyjnych. Na liście czynności dotyczących dezynfekcji pomieszczeń dokonywano codziennie kolejnych wpisów, jednak w świetle stwierdzonych zaniedbań, powyższy sposób dokumentowania należy uznać za mało wiarygodny. Boksy były prawdopodobnie splukiwane zimną wodą z niewystarczającą ilością domestosu, którego – zgodnie z opinią Kariny Daniszewskiej-Sroka – nie powinno się stosować w kontaktach ze zwierzętami.

7. Wszystkie psy przebywające w Schronisku w trakcie oględzin wyglądały na zdrowe. Większość z nich była zainteresowana obecnością ludzi. Psy reagowały w naturalny sposób, tj. podbiegały do krat zabezpieczających boksy, szczekały, podskakiwały, łasiły się i merdały ogonami. Kilka psów, które zajmowały miejsca na legowiskach, w reakcji na obecność ludzi spokojnie unosiło głowy. Żaden pies nie reagował agresywnie wobec pracowników Schroniska, ani nie okazywał wobec nich strachu. Karina Daniszewska-Sroka nie stwierdziła oznak wycofania zwierząt. Zgodnie z jej opinią, psy nie miały oznak fizycznego znęcania się nad nimi, czy maltretowania.

8. W Schronisku nie wprowadzono stałych godzin karmienia zwierząt. Każdy pies w boksie miał „swoją” miskę na karmę, natomiast wodę zapewniono w boksie w jednej misce, tj. przypadła ona na jednego dużego osobnika dorosłego lub dwa małe psy (szczenięta). W trakcie pierwszych oględzin stwierdzono, że woda w miskach w boksach na zewnątrz była zamrznięta (ze śladami wylizywania lodu), a w boksach wewnątrz budynku miski były puste lub woda była zabrudzona. Część misek na karmę było pustych. Patrycja Błasiak wyjaśniła, że psy były karmione raz dziennie, tj. pracownik Schroniska wlewał świeżą wodę do każdej miski i wsypywał pełną miskę suchej karmy, a psy same ją sobie dawkowały. Ww. wyjaśniła również, że w Schronisku nie przygotowywano własnej karmy. Osłabionym osobnikom, np. po zabiegach weterynaryjnych, zapewniano karmę w puszkach. W trakcie pracy w Schronisku nie stwierdziła problemów z zakupem karmy dla psów. W trakcie drugich i trzecich oględzin potwierdzono fakt, że część misek na wodę była pusta, co świadczy o braku należytej opieki nad psami. Zwierzętom zapewniono wystarczającą ilość suchej karmy komercyjnej, która według deklaracji producenta stanowi produkt pełnowartościowy, zawierający właściwy dla psów poziom białka zwierzęcego, warzyw, węglowodanów oraz mikro- i makroelementów. Zgodnie z opinią Macieja Grabca, stwierdzony zapas karmy pokrywał bieżące zapotrzebowanie psów przy aktualnej obsadzie boksów. (dowód: akta kontroli str. 5-6, 96-123, 287-290, 652-671)

9. Obsadę kadrową Schroniska stanowiły w trakcie oględzin dwie osoby zatrudnione na umowę o pracę: Patrycja Błasiak - w pełnym wymiarze czasu pracy, od dnia 1 czerwca 2015 r. i J.P. - w wymiarze pół etatu, od 9 czerwca 2015 r. W okresie od 8 września 2012 r. do 6 czerwca 2015 r. w PHU J. Dudzik na umowę o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy był zatrudniony M.K. W Schronisku nie prowadzono ewidencji czasu pracy. (dowód: akta kontroli str. 78-83, 490-492)

Jarosław Dudzik wyjaśnił, że od listopada 2014 r. do czerwca 2015 r. zwierzętami w Schronisku zajmował się osobiście z M.K. Od czerwca 2015 r. upoważnił ww. dwóch pracowników do ustalenia kwestii podziału obowiązków między sobą. Ich obecność w Schronisku w nocy uznał za niepotrzebną. (dowód: akta kontroli str. 291-293, 301-304)

Patrycja Błasiak wyjaśniła, że w Schronisku pracowała z J.P. po kilka godzin dziennie w godz. 7-19, również w niedziele i święta, tj. pracownicy nie przebywali w Schronisku w nocy. Na bieżąco uzgadniała z J.P., kiedy i ile godzin będą pracować. Było to uzależnione od potrzeb zwierząt przebywających w Schronisku oraz związane z warunkami pogodowymi danego dnia. Jarosław Dudzik zobowiązał ją do uzgadniania ww. spraw z J.P. (dowód: akta kontroli str. 291-293)

Zgodnie z § 9 rozporządzenia ws. wymagań weterynaryjnych, pracownicy Schroniska byli przeszkoleni w zakresie ustawy o ochronie zwierząt i w zakresie postępowania ze zwierzętami. Patrycja Błasiak przedstawiła certyfikat opiekuna zwierząt, wydany przez Centre of Applied Pet Ethology z siedzibą w Krakowie po ukończeniu przez nią kursu w zakresie opieki nad psami, kotami i innymi zwierzętami, pierwszej pomocy w nagłych wypadkach oraz zasad i organizacji pracy opiekuna zwierząt⁸. J.P. przedstawił oświadczenie o przeszkoleniu go w powyższym zakresie przez Patrycję Błasiak. (dowód: akta kontroli str. 84-85)

10. Z dokumentacji medycznej gabinetu weterynaryjnego „Chiron” w Połańcu, książeczek zdrowia psów przebywających w Schronisku w trakcie kontroli i danych umieszczonych w wykazie zwierząt przebywających w Schronisku wynika, że w latach 2014-2015 przeprowadzono łącznie 10 zabiegów sterylizacji/kastracji psów. (dowód: akta kontroli str. 129-202, 508)

Opieka weterynaryjna była świadczona w Schronisku głównie na podstawie umów zawieranych z Gabinetem Weterynaryjnym Wojciecha Kielka w Kielcach oraz – bez zawartej umowy – z Gabinetem Weterynaryjnym „Chiron” w Połańcu. Zabiegi weterynaryjne były również wykonywane przez lekarzy weterynarii prowadzących gabinety w innych miejscowościach. Profilaktyka zdrowotna zwierząt polegała na wykonywaniu szczepień przeciwko wściekliznie oraz podawaniu środków przeciwko pasożytom. W książeczkach zdrowia psów stwierdzono wpisy kilku lekarzy weterynarii; były one opatrzone ich pieczęciami i podpisami. Z przedstawionej dokumentacji nie wynika, z jaką częstotliwością prowadzono kontrolę stanu zdrowia zwierząt. Wskaźnik śmiertelności, obliczony jako stosunek liczby zwierząt padłych (brak uśpionych) do liczby zwierząt przebywających w schronisku według stanu na początek roku zwiększonej o liczbę zwierząt przyjętych w trakcie roku wyniósł w 2014 r. 6,7%, a w 2015 r. - 5,6%⁹. W każdym przypadku przyczyną śmierci psa była nieuleczalna choroba. (dowód: akta kontroli str. 129-202, 207, 214, 240, 261, 508)

B. Ewidencja zwierząt, w tym dokumentowanie ich śmiertelności

1. Psy były rejestrowane w wykazie zwierząt, który stanowił zbiór luźnych kartek z odręcznie dokonywanymi wpisami w tabelach. Fakt przyjęcia psa do schroniska potwierdzano wpisem w wykazie, podając dane osoby przekazującej zwierzę i datę

⁸ Opis kursu: <http://coape.pl/kurs-dyplomowy-coape-nadajacy-kwalifikacje-behawiorysty-zwierzat-i-rok>.

⁹ W 2014 r. w Schronisku padł jeden, a w 2015 r. - trzy psy.

przyjęcia. W wykazie zaewidencjonowano wszystkie psy przebywające w Schronisku w trakcie oględzin, w tym osobniki przechodzące kwarantannę, jednak osoby wprowadzające dane do wykazu nie umieszczały w nim swojego podpisu lub parafy. Wykaz nie zawierał danych w zakresie oznakowania psów. Dane o szczepieniach i zabiegach weterynaryjnych, w szczególności dotyczące sterylizacji/kastracji nie zostały podane dla wszystkich zwierząt, tj. na podstawie przedłożonej dokumentacji nie można było potwierdzić, ani zaprzeczyć, czy wszystkie ww. zabiegi miały miejsce, ani czy wykonano je psom, w przypadku których nie podano w wykazie stosownych informacji. Informacje o ww. zabiegach były wpisywane przez lekarzy weterynarii do książeczek zdrowia psów. Zgodnie z opinią Macieja Grabca, ww. książeczki nie stanowią dokumentacji medycznej, a wpisy w wykazie zwierząt, aby nabrały wiarygodności, powinny być potwierdzone podpisem i pieczęcią lekarską. Brak oznakowania psów uniemożliwia przyporządkowanie ich do prowadzonych książeczek i wpisów w wykazie zwierząt. Mogli tego dokonać wyłącznie pracownicy Schroniska. (dowód: akta kontroli str. 96-105, 129-140)

2. Maksymalna liczba zwierząt, na jaką zaprojektowano Schronisko wynosi według Jarosława Dudzika 110 psów. Do ich przetrzymywania przeznaczono łącznie 40 boksów: 18 wewnątrz budynku i 22 na zewnątrz. Zgodnie z wykazem zwierząt przebywających w Schronisku, w 2014 r. przyjęto 15 psów, z których cztery zostały adoptowane, a jeden padł. Na dzień 1 stycznia 2015 r. przebywało w nim 10 psów. W trakcie roku przyjęto 44 psy, z których 34 zostało adoptowanych, pięć przekazanych do fundacji/stowarzyszenia, a trzy padły. Jarosław Dudzik nie przedstawił dokumentacji medycznej stwierdzającej śmierć ww. czterech psów, ani oddania zwłok do utylizacji. Z dokumentacji Schroniska nie wynikało, czy dokonywano eutanazji zwierząt. Zgodnie z przedstawioną dokumentacją w 2014 r. wysterylizowano/wykastrowano dwa, a w 2015 r. – osiem psów. (dowód: akta kontroli str. 96-105, 129-286, 508, 568-590)

Jarosław Dudzik wyjaśnił, że okres reakcji Saria Polska Sp. z o.o. w Warszawie, z którą w dniu 3 października 2014 r. zawarł umowę na odbiór zwłok zwierząt, wynosi w praktyce 24 godziny. Do dnia kontroli nie przekazywał zwłok zwierząt do utylizacji za pośrednictwem ww. spółki. Ze względu na brak prądu w Schronisku, zwłoki czterech psów padłych w Schronisku zostały przez niego przekazane do gabinetu weterynaryjnego Wojciecha Kielka w Kielcach. Wyjaśnił również, że w badanym okresie, przed przewiezieniem do Schroniska, padły trzy psy odłowione w ramach pozostałej działalności prowadzonej przez PHU J. Dudzik. Ich zwłoki zostały przewiezione do gabinetu Wojciecha Kielka i oddane przez niego do utylizacji. Kolejnych sześć odłowionych psów, nieuleczalnie chorych lub będących ofiarami wypadków samochodowych, które powinny trafić do Schroniska, zostały poddane eutanazji w gabinecie Wojciecha Kielka, a zwłoki oddane przez niego do utylizacji. Powyższe psy nie zostały przyjęte do Schroniska. Jarosław Dudzik nie przedstawił dokumentacji dotyczącej ww. przypadków eutanazji, ani oddania zwłok do utylizacji. (dowód: akta kontroli str. 51-52, 300-304)

Wojciech Kielek zeznał, że w badanym okresie przeprowadził 15 eutanazji dorosłych psów dostarczonych mu przez Jarosława Dudzika. W prowadzonej w gabinecie dokumentacji medycznej jako właściciela wszystkich psów wskazał PHU J. Dudzik, w związku z czym nie był w stanie określić, które z nich pochodziły ze Schroniska, a które z działalności przedsiębiorcy w zakresie wyłapywania zwierząt. Decyzję o każdej eutanazji podejmował osobiście, w oparciu o przeprowadzone badanie kliniczne. Wszystkie preparaty podawał w gabinecie w formie zastrzyków. Zgodnie z przedstawionymi 15 kartami informacyjnymi wizyty, w siedmiu przypadkach Wojciech Kielek zastosował lek uspokajający Sedazin, środek do narkozy Bioketan

oraz środek wywołujący śmierć Morbital; w dwóch przypadkach powodem eutanazji było agresywne zachowanie psa; w pozostałych pięciu – stwierdzone nieoperacyjne zmiany nowotworowe. Z opisu ósmego przypadku, również nieoperacyjnych zmian nowotworowych wynikało, że zastosował Bioketan i Morbital, prawdopodobnie przez nieuwagę nie wpisując do karty Sedazinu, który standardowo stosował w takich przypadkach. W kolejnych siedmiu przypadkach stosował tylko Morbital. Powodem przeprowadzenia eutanazji w jednym przypadku było agresywne zachowanie psa, w pozostałych sześciu: bardzo zły stan dwóch psów po wypadkach komunikacyjnych, stwierdzone u trzech psów nieoperacyjne zmiany nowotworowe i nerwowa postać nosówki (porażenie całego ciała) u jednego psa. W każdej z opisanych 15 eutanazji ilość podanych leków/środków wynikała z trzech czynników: masy ciała psa, jego kondycji (co jest szczególnie istotne przy chorobach nowotworowych) oraz jego osobniczej wrażliwości na dany środek. Wojciech Kielek zeznał, że stosowanie leków uspokajających oraz środków do narkozy przed podaniem środka wywołującego śmierć nie wynika z żadnego przepisu prawa, zasad sztuki lekarskiej, ani zaleceń producentów tych leków/środków. W przypadku bardzo złego stanu zwierzęcia, w tym braku czucia i nieprzytomności, podawał mu Morbital dootrzewnowo (do jamy brzusznej), albo do płuc. Zgodnie z jego wiedzą, cierpienie wywołuje podanie tego środka bezpośrednio do serca. Zeznał ponadto, że przeprowadził 5-10 przypadków eutanazji ślepych miotów dostarczonych przez Jarosława Dudzika (po kilka sztuk szceniąt w jednym miocie). Ich eutanazji dokonywał za pomocą podawanego dootrzewnowo Morbitalu. (dowód: akta kontroli str. 539-560)

C. Wykorzystanie środków z budżetów gmin

1. W 2014 r. przychody PHU J.Dudzika z tytułu wykonania umów zawartych z 22 gminami na wyłapywanie, transport i zapewnienie opieki bezdomnym psom wyniosły 388,8 tys. zł. Największy udział miały w nich środki wypłacone przez gminy: Miedziana Góra – 60,1 tys. zł, tj. 15,5%, Bieliny – 50,6 tys. zł, tj. 13% i Strawczyn – 49,0 tys. zł, tj. 12,6% przychodów.

W 2015 r. przychody z tytułu realizacji umów zawartych z 29 gminami na wykonywanie ww. usług wyniosły 513,3 tys. zł, tj. wzrosły w stosunku do 2014 r. o 32%. Największy udział miały środki wypłacone przez gminy: Bieliny – 16,4%, Daleszyce – 48,9 tys. zł, tj. 9,5% i Strawczyn – 45,5 tys. zł, tj. 8,9% przychodów. W badanym okresie wzrosło zróżnicowanie struktury przychodów z tytułu świadczenia ww. usług. W 2014 r. środki przekazane przez trzy gminy o największym udziale w przychodach wyniosły łącznie 41,1%, w 2015 r. – 34,8%.

2. Zapisy we wszystkich umowach zawartych przez PHU J. Dudzika z gminami na usługi w zakresie wyłapywania, transportu i zapewnienia opieki bezdomnym psom odnosiły się bezpośrednio do liczby zwierząt (psów) przyjętych pod opiekę. Z 22 umów obowiązujących w 2014 r., w 18 ustalono stawki odnoszące się do bezterminowej opieki nad zwierzęciem, a w czterech – stawki dobowe. Z 29 umów obowiązujących w 2015 r., w 27 ustalono stawki odnoszące się do bezterminowej opieki nad zwierzęciem, a w dwóch – stawki dobowe. Np. w 2015 r. stawki określono następująco: w umowie z gminą Bieliny za wyłapanie, przejęcie i zapewnienie opieki dla jednego zwierzęcia, w schronisku/przypadku braku miejsc w schronisku – 1.648,20 zł; w umowie z gminą Daleszyce za wyłapanie, przejęcie i zapewnienie opieki dla jednego psa – 1.476 zł; w umowie z gminą Strawczyn – za wyłapanie, transport, zapewnienie opieki i przejęcie odpowiedzialności za jednego psa w przypadku, gdy stwarza on zagrożenie (schronisko lub miejsce

przetrzymania) – 1.600 zł, a za uspienie ślepego miotu – 246 zł¹⁰. (dowód: akta kontroli str. 330-479, 561-567)

3. Z uwagi na nieprowadzenie przez PHU J. Dudzik ewidencji finansowej w sposób umożliwiający przyporządkowanie ponoszonych kosztów do działalności Schroniska oraz pozostałej działalności polegającej m.in. na wylapywaniu psów, miesięczne koszty działalności Schroniska zostały na potrzeby kontroli oszacowane przez J. Dudzika w wysokości około 3.750 zł, w tym: wyżywienie – 500 zł, sterylizacja i kastracja – 250 zł, szczepienia i pozostała opieka weterynaryjna – 300 zł, transport – około 500 zł, płace – około 2.200 zł, tj. około 125 zł dziennie. Przyjmując, że w Schronisku przebywało średnio 11 psów dziennie, dzienny koszt utrzymania jednego zwierzęcia wynosił 11,36 zł. Ze względu na stosunkowo krótki okres prowadzenia Schroniska oraz niewielką liczbę przetrzymywanych psów, obliczenia dziennego kosztu utrzymania dokonane na podstawie szacunkowych danych należy traktować jako orientacyjne. (dowód: akta kontroli str. 300-304, 508)

Ponieważ PHU J. Dudzik nie prowadziło ewidencji finansowej w sposób umożliwiający przyporządkowanie ponoszonych kosztów do działalności Schroniska oraz pozostałej działalności polegającej na wylapywaniu psów, nie było możliwe dokonanie jednoznacznej oceny, czy środki publiczne zapewniały realizację podjętych przez Schronisko zobowiązań oraz czy były wykorzystywane zgodnie z przeznaczeniem. Prowadzenie obsługi księgowej PHU J. Dudzik zostało powierzone Przedsiębiorstwu Wielobranżowemu Agnieszka Lasia z siedzibą w Kielcach. Z dokumentacji przedstawionej w trakcie kontroli nie wynika, aby Schronisko otrzymywało dotacje. Sporadycznie otrzymywane darowizny rzeczowe (karma dla psów) nie były ewidencjonowane¹¹. (dowód: akta kontroli str. 86-95, 330-479, 561-567, 595-596, 602-603)

Jarosław Dudzik wyjaśnił, że protokoły służące do potwierdzenia w urzędach gmin wykonanych usług, na podstawie których wystawiał faktury VAT, były przez niego sporządzane w jednym egzemplarzu i przekazywane następnie z fakturami VAT do właściwego urzędu gminy, bez potwierdzania wpływu ww. dokumentów. Wystarczającym sposobem kontroli poprawności złożonych dokumentów był według niego wpływ środków za wykonaną usługę w pełnej wysokości. Nie stwierdził problemów z rozliczaniem, ani z płatnościami za usługi dokonywanymi przez gminy, z którymi miał zawarte umowy. (dowód: akta kontroli str. 300-304)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Schronisko było prowadzone od 27 listopada 2014 r. do 5 października 2015 r. bez zezwolenia Wójta Gminy Oleśnica, którego uzyskanie było wymagane art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach¹². PHU J. Dudzik złożyło w Urzędzie Gminy w Oleśnicy dwa wnioski o udzielenie ww. zezwolenia w dniach 27 sierpnia 2014 r. oraz 11 września 2015 r. Pierwszy wniosek nie został rozpatrzony z powodu nieuzupełnienia braków przez wnioskodawcę, w wyniku czego Schronisko prowadzone w powyższym okresie niezgodnie z uchwałą Rady Gminy Oleśnica z dnia 24 lutego 2014 r. w sprawie wymagań, jakie powinien spełniać przedsiębiorca, ubiegający się o uzyskanie zezwolenia na prowadzenie na terenie gminy Oleśnica działalności w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami oraz w zakresie prowadzenia schronisk dla bezdomnych zwierząt, a także grzebowisk i spalarni zwłok zwierzęcych i ich

¹⁰ Podano kwoty brutto.

¹¹ Wpis 22 grudnia 2015 r. z na profilu Schroniska <https://www.facebook.com/Schronisko-dla-zwierz%C4%85t-strzelce-1607614829480231>.

¹² Dz. U. z 2013 r., poz. 1399 ze zm.

części¹³. Odpowiedzialność za nieprawidłowość ponosi Jarosław Dudzik, który nie dokonał wówczas uzupełnienia braków w przedmiotowym wniosku. (dowód: akta kontroli str. 65-76)

2. Oględziny wykazały zaniedbania w zakresie utrzymywania czystości i porządku w boksach Schroniska, w których przetrzymywano psy, niezapewnienia psom przebywającym w boksach wewnątrz budynku dostatecznej izolacji od zimnego podłoża oraz niezapewnienie psom stałego dostępu do wody, co było niezgodne z art. 9 ust. 1 ustawy o ochronie zwierząt. W Schronisku nie zapewniono energii elektrycznej, niezbędnej do funkcjonowania chłodni służącej do tymczasowego przechowania zwłok przeznaczonych do utylizacji i nie stwierdzono pułapek deratyzacyjnych. Do dezynfekcji boksów używano domestosu, którego nie powinno się stosować w kontaktach ze zwierzętami.

Odpowiedzialność za nieprawidłowości ponosi Jarosław Dudzik, który nie zapewnił należytego nadzoru nad wykonywaniem obowiązków przez pracowników Schroniska, nie opracował dla nich zakresów czynności, ani nie zapewnił w Schronisku odpowiednich warunków technicznych. (dowód: akta kontroli str. 59, 77, 96-123, 287-288, 652-671)

Jarosław Dudzik wyjaśnił, że zaniedbania stwierdzone w trakcie kontroli wskazują na potrzebę zdyscyplinowania obydwu pracowników zajmujących się opieką nad zwierzętami. Nie opracował zakresów obowiązków dla ww. pracowników, ponieważ uważał, że nie było to potrzebne; pracownicy mieli obowiązek stosować się do zapisów przedstawionego im regulaminu Schroniska. Ponadto, w trakcie trwania kontroli zatrudnił trzeciego pracownika (na okres próbny, w wymiarze pół etatu). (dowód: akta kontroli str. 77, 124-128, 291-293, 490-492)

3. Oględziny wykazały, że wbrew wymogowi § 6 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia ws. wymagań weterynaryjnych dla schronisk, żaden pies przebywający w schronisku nie był właściwie oznakowany (w sposób umożliwiający jego identyfikację). Psy nie nosiły żadnych oznaczeń przy obrożach. Nie było możliwe sprawdzenie, czy psy mają wszczepione chipy, ponieważ Schronisko nie było wyposażone w czytnik. Zgodnie z opinią Macieja Grabca, jedyną niebudzącą wątpliwości metodą międzynarodowej identyfikacji, działającą zgodnie ze standardem ISO, jest wszczepienie chipu. Na boksach, w których przetrzymywano psy w trakcie pierwszych i drugich oględzin nie umieszczono danych identyfikujących, za wyjątkiem jednego psa, którego zdjęcie z imieniem umocowano na wejściu do boksu. W trakcie trzecich oględzin na sześciu boksach, tj. na części boksów, w których przebywały psy, umieszczono kolorowe zdjęcia z numerem psa z wykazu prowadzonego w Schronisku, wraz z jego imieniem, krótkim opisem i numerem komórki Patrycji Błasiak. (dowód: akta kontroli str. 96-123, 287-288, 652-671)

Jarosław Dudzik, odpowiedzialny za powstanie nieprawidłowości wyjaśnił, że przy tej skali prowadzonej działalności, pracownicy Schroniska znają wszystkie psy, więc nie powinni mieć problemów z ich identyfikacją. Zgodził się z faktem, że istnieje potrzeba oznakowania psów. Oświadczył jednak, że nie planuje zakupu czytnika chipów, ani oznakowania zwierząt w ten sposób. (dowód: akta kontroli str. 287-288, 291-293)

4. Wykaz zwierząt przebywających w Schronisku prowadzono niezgodnie z § 6 ust. 2 rozporządzenia ws. szczegółowych wymagań weterynaryjnych, bowiem nie zawierał danych w zakresie oznakowania psów, a dane o szczepieniach i zabiegach weterynaryjnych, w szczególności dotyczące sterylizacji/kastracji nie zostały podane dla wszystkich psów. (dowód: akta kontroli str. 100-104, 129-202)

¹³ Nr 260/XXXVIII/14.

Odpowiedzialny za nieprawidłowość Jarosław Dudzik nie zapewnił należytego nadzoru nad obowiązkami wykonywanymi przez pracowników Schroniska. Wyjaśnił, że książeczki zdrowia, w których lekarze weterynarii dokonywali wpisów dotyczących szczepień i zabiegów, były przekazywane osobom adoptującym psy. Książeczek nie kopiowano, a zawartych w nich danych nie dokumentowano w żaden sposób. (dowód: akta kontroli str. 301-304)

5. Z danych umieszczonych w wykazie zwierząt przebywających w Schronisku, dokumentacji medycznej dotyczącej sterylizacji/kastracji oraz książeczek zdrowia psów przebywających w Schronisku w trakcie oględzin z 18 stycznia 2016 r. wynika, że z 59 psów, które w latach 2014-2015 zostały przyjęte do Schroniska, tylko 10 zostało poddanych tym zabiegom¹⁴, mimo że zgodnie z programami opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie gminy Oleśnica obowiązującymi w latach 2014 i 2015¹⁵, w celu ograniczenia populacji bezdomnych zwierząt zaplanowano obowiązkową sterylizację albo kastrację zwierząt odłowionych na terenie gminy. W szczególności sterylizacji/kastracji nie zostało poddanych w Schronisku pięć psów, przekazanych Stowarzyszeniu „Arka” w Przemyślu oraz Fundacji im. Mateckiego w Warszawie. Jarosław Dudzik nie przedstawił dokumentacji dotyczącej sterylizacji/kastracji pozostałych osobników. (dowód: akta kontroli str. 129-202, 508, 524-531, 568-590)

Jarosław Dudzik, odpowiedzialny za powstałą nieprawidłowość, wyjaśnił że w trakcie przebywania w Schronisku sterylizacji poddawane były wszystkie osobniki żeńskie, natomiast nie wszystkie osobniki męskie były kastrowane. Nie potrafił udokumentować, które zwierzęta przeszły sterylizację/kastrację, ponieważ dane zostały zapisane w książeczkach zdrowia wydanych osobom adoptującym. (dowód: akta kontroli str. 300-304)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność Schroniska w badanym obszarze ze względu na istotne zaniedbania w zakresie utrzymywania czystości i porządku w boksach Schroniska, w których przetrzymywano psy, niezapewnienia psom przebywającym w boksach wewnątrz budynku dostatecznej izolacji od zimnego podłoża oraz niezapewnienie psom stałego dostępu do wody. W Schronisku nie zapewniono energii elektrycznej, niezbędnej do funkcjonowania chłodni służącej do tymczasowego przechowania zwłok przeznaczonych do utylizacji i nie stwierdzono pułapek deratyzacyjnych. Do dezynfekcji boksów używano domestosu, którego nie powinno się stosować w kontaktach ze zwierzętami.

W okresie objętym kontrolą nie dokonywano w Schronisku oznakowania psów w sposób umożliwiający ich jednoznaczną identyfikację. Ponadto nierzetelnie prowadzono wykaz zwierząt przebywających w Schronisku, w szczególności w zakresie dokonywanych zabiegów weterynaryjnych. Tylko część zwierząt opuszczających Schronisko było poddawanych zabiegom kastracji lub sterylizacji. PHU J. Dudzik nie prowadziło ewidencji finansowej w sposób umożliwiający przyporządkowanie ponoszonych kosztów do działalności Schroniska oraz pozostałej działalności polegającej na wyłapywaniu psów, co uniemożliwia dokonanie jednoznacznej oceny, czy środki publiczne zapewniały realizację podjętych przez Schronisko zobowiązań oraz czy były wykorzystywane zgodnie z przeznaczeniem.

¹⁴ Podana liczba dotyczy potwierdzonych przypadków przeprowadzenia kastracji/sterylizacji.

¹⁵ Wprowadzonymi uchwałami Rady Gminy Oleśnica z dnia 31 marca 2014 r. i 30 marca 2015 r.

2. Adopcje zwierząt

1. Jak wskazano w pkt. 1 wystąpienia, dokumentacja prowadzona w Schronisku uniemożliwiła przyporządkowanie przyjętego psa do umowy zawartej z daną gminą. W związku z tym nie jest możliwe stwierdzenie, czy przestrzegano zapisów sformułowanych w konkretnych umowach. Informacje zawarte w wykazie zwierząt przebywających w Schronisku, umowach adopcyjnych oraz oświadczeniach składanych przez osoby adoptujące psy ze Schroniska umożliwiły ustalenie liczby adopcji w poszczególnych latach, a także danych adresowych osób dokonujących adopcji. (dowód: akta kontroli str. 129-140, 203-286)

2. Możliwość adopcji psów propagowano za pośrednictwem internetu, wykorzystując w tym celu prowadzony na Facebooku profil Schroniska¹⁶. Ponadto na budynku zamontowano kolorowy plakat promocyjny z informacją „*Adoptuj nie kupuj. Schronisko dla zwierząt Strzelce*”, dobrze widoczny z drogi Strzelce-Oleśnica. (dowód: akta kontroli str. 86-99)

Jarosław Dudzik wyjaśnił, że w ramach prowadzonych akcji informacyjno-promocyjnych Patrycja Błasiak była w przedszkolu w Połańcu w listopadzie 2014 r., a następnie w grudniu 2015 r. do Schroniska zaproszono uczniów szkoły podstawowej i gimnazjum z miejscowości Wilkowa (przeprowadzenia tych spotkań nie udokumentowano). Podobne akcje są planowane na kwiecień-maj 2016 r. Zgodnie z jego wiedzą, jeden wolontariusz pomagał w Schronisku raz w tygodniu, a dwóch kolejnych - raz na miesiąc. Nie podpisywał z nimi żadnych umów. Ewidencja ich wejść na teren schroniska nie była prowadzona, ponieważ zdaniem Jarosława Dudzika, nie było takiej potrzeby. (dowód: akta kontroli str. 291-293)

Patrycja Błasiak wyjaśniła, że wolontariusze oraz osoby odwiedzające mogły wejść na teren Schroniska wyłącznie w obecności pracownika Schroniska, w godzinach podanych na tablicy informacyjnej umieszczonej na budynku. Ww. osoby mogły również zadzwonić do niej lub do właściciela Schroniska i umówić się na konkretny termin odwiedzin. (dowód: akta kontroli str. 289-290)

3. W latach 2014-2015 skutecznie adoptowano 38 z 59 psów przyjętych do Schroniska, w tym jednego z nich – za pośrednictwem współpracującej ze Schroniskiem Fundacji im. Tadeusza Mateckiego w Warszawie. Wskaźnik adopcji wyniósł 64,4%. W 2016 r. (na dzień kontroli) przekazano do adopcji kolejnych pięć psów przyjętych do Schroniska w 2015 r.: jeden został adoptowany bezpośrednio ze Schroniska, jeden za pośrednictwem ww. fundacji, a kolejne trzy – za pośrednictwem Stowarzyszenia Ochrony Zwierząt „ARKA” w Przemyślu. W każdej umowie adopcyjnej zawarto postanowienia dotyczące zobowiązania się nowego właściciela do zapewnienia zwierzęciu należytej opieki. W pkt III. 4 regulaminu Schroniska zapisano, że osoba adoptująca zwierzę ze Schroniska podpisuje umowę adopcyjną i uiszcza opłatę, będącą formą darowizny. Nie wprowadzono jednak cennika adopcji. W żadnej z zawartych umów adopcyjnych nie odniesiono się do kwestii opłaty za przejmowanego psa. (dowód: akta kontroli str. 124-140, 203-286, 508, 568-590)

Jarosław Dudzik wyjaśnił, że w praktyce żadna z osób adoptujących psy ze Schroniska nie wniosła opłaty, a wprowadzenie do umowy takiego wymogu mogłoby obniżyć skuteczność adopcji. Zgodnie z jego wyjaśnieniem, Schronisko nie przeprowadzało działań umożliwiających weryfikację dalszego losu adoptowanych zwierząt, w szczególności nie sprawdzano, czy osoba adoptująca wywiązała się z deklaracji zamieszczonych w umowie adopcyjnej. Poszukiwaniem osób zainteresowanych adopcjami zajmowały się współpracujące z J. Dudzikiem osoby

¹⁶ <https://www.facebook.com/Schronisko-dla-zwierz%C4%85t-strzelce-1607614829480231/>

z organizacji, których zadaniem jest ochrona zwierząt. Działania te nie były dokumentowane. (dowód: akta kontroli str. 291-293)

4. Z badania wykazu zwierząt przebywających w Schronisku wynika, że wszystkie adoptowane psy były zaszczepione przeciwko wściekliznie. Wykaz zwierząt zawierał informacje o sterylizacji trzech adoptowanych psów. Dane o sterylizacji/kastracji kolejnych trzech adoptowanych psów wynikały z przedstawionej dokumentacji weterynaryjnej. Nierzetelnie prowadzona dokumentacja w Schronisku uniemożliwia jednak pełne przedstawienie tej kwestii¹⁷. Funkcję wypisu, o którym mowa w § 6 ust. 3 rozporządzenia ws. wymagań weterynaryjnych, pełniły książeczki zdrowia wydawane wraz z psami osobom adoptującym. (dowód: akta kontroli str. 129-286)

5. Jeden z adoptowanych psów został zwrócony do Schroniska¹⁸. Przypadek ten zaewidencjonowano w prowadzonym wykazie psów jako "zwrot". Przyczyną była jego ucieczka od osoby adoptującej. (dowód: akta kontroli str. 129-140, 291-293)

6. Wyniki ankiety w sprawie oceny procesu adoptowania psów ze Schroniska potwierdzają informacje uzyskane w trakcie tej kontroli¹⁹. Zgodnie z udzielonymi odpowiedziami, w każdej z 13 adopcji sporządzono dokumenty na okoliczność adopcji, a wraz z psem przekazano jego książeczkę zdrowia. W przypadku 11 psów nie przekazano danych z chipa, którym zwierzę mogło być oznaczone²⁰. Cztery psy były przed wydaniem ze Schroniska zbadane przez weterynarza, w przypadku pozostałych dziewięciu ankietowani nie posiadali wiedzy na ten temat. Jeden z 13 psów wymagał długotrwałego leczenia; zdaniem ankietowanej osoby wynikało to z niewłaściwej opieki w Schronisku. W pozostałych 12 przypadkach podczas adopcji ankietowani nie stwierdzili problemów. Siedem z 13 adoptowanych psów nie było wysterylizowanych/ wykastrowanych. (dowód: akta kontroli str. 672-673)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Współczynnik adopcji na poziomie 64,4% wskazuje na dużą skuteczność starań Schroniska w zakresie poszukiwania osób zainteresowanych przyjęciem bezdomnych psów. W szczególności pozytywnie należy ocenić propagowanie adopcji za pośrednictwem profilu Schroniska prowadzonego na Facebooku. W umowach adopcyjnych zawierano postanowienia dotyczące zobowiązania się nowego właściciela do zapewnienia zwierzęciu należytej opieki. Oprócz adopcji dokonywanych bezpośrednio ze Schroniska, psy były adoptowane za pośrednictwem dwóch organizacji współpracujących z nim w tym zakresie. NIK zwraca uwagę, że ponieważ dokumentacja prowadzona w Schronisku uniemożliwiała przyporządkowanie przyjętego psa do umowy zawartej z daną gminą, nie jest możliwe stwierdzenie, czy przestrzegano zapisów sformułowanych w konkretnych umowach.

3. Działalność w zakresie wyłapywania zwierząt

A. Podstawy prawne prowadzenia działalności

PHU J. Dudzik posiadało w kontrolowanym okresie 11 zezwoleń na wykonywanie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami, wydanych przez wójtów (burmistrzów) gmin, właściwych ze względu na miejsce świadczenia usług. (dowód: akta kontroli str. 305-329)

¹⁷ Szczegółowy opis nieprawidłowości zamieszczono w pkt 1 wystąpienia.

¹⁸ Nie został ujęty w liczbie skutecznych adopcji podanej w pkt 2.3 wystąpienia.

¹⁹ Wypełnionych zostało 10 z 33 ankiet rozesłanych do osób, które adoptowały psy ze Schroniska. Odpowiedzi dotyczyły łącznie 13 psów

²⁰ Oględziny wykazały, że Schronisko nie jest wyposażone w czytnik chipów.

W szczególności, PHU J. Dudzik nie uzyskało zezwolenia na prowadzenie tej działalności na terenie gminy Oleśnica. Zgodnie z informacją udzieloną przez Wojciecha Judę, Wójta Gminy Oleśnica, PHU J. Dudzik złożyło 27 sierpnia 2014 r. wnioski o udzielenie zezwolenia na prowadzenie działalności na terenie gminy w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami. Wniosek nie został rozpatrzony pozytywnie z powodu nieuzupełnienia przez Jarosława Dudzika stwierdzonych braków²¹. (dowód: akta kontroli str. 70, 522-523)

Jarosław Dudzik wyjaśnił, że nie pamięta, czego dotyczył wniosek, który złożył do Wójta Gminy Oleśnica 27 sierpnia 2014 r.: zezwolenia na prowadzenie schroniska, czy działalności w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami. (dowód: akta kontroli str. 300-304))

B. Realizacja umów zawartych z gminami

1. PHU J. Dudzik zawarło umowy na wyłapywanie zwierząt z 32 gminami. Umowy obowiązywały w całym badanym okresie lub w okresach krótszych. Jarosław Dudzik nie przedstawił w trakcie kontroli umów zawartych z sześcioma²² z ww. 32 gmin²³. W szczególności zawarł dwie umowy z gminą Oleśnica na świadczenie usług w zakresie wyłapywania, przejęcia i zapewnienia opieki bezdomnym psom z terenu tej gminy. Umowy obowiązywały odpowiednio: od 26 lutego do 31 grudnia 2014 r. oraz od 3 marca do 31 grudnia 2015 r. Nie określono w nich okresu opieki nad psami.

W umowie zawartej 26 lutego 2014 r. z gminą Oleśnica określono, że za wyłapanie, przejęcie i zapewnienie opieki dla jednego bezdomnego wyłapanego psa gmina wypłaci PHU J. Dudzik wynagrodzenie w wysokości 1.316,23 zł, a za przejęcie i zapewnienie opieki dla jednego bezdomnego psa – 1.093,47 zł. W umowie z dnia 3 marca 2015 r. wynagrodzenie PHU J. Dudzik za powyższe usługi określono w wysokości 1.430 zł i 1.230 zł²⁴. Za zrealizowane usługi gmina Oleśnica zapłaciła PHU J. Dudzik w 2014 r. kwotę 9.465,22 zł, a w 2015 r. – 18.478,68 zł. (dowód: akta kontroli str. 330-479, 561-567, 604)

2. Zgodnie z informacją udzieloną przez Wojciecha Judę, Wójta Gminy Oleśnica:

- wykonanie usług przez PHU J. Dudzik potwierdzano poprzez sporządzenie protokołów z wyłapania bezdomnych psów, podpisywanych przez Jarosława Dudzika i pracownika gminy.
- od 1 stycznia do 25 lutego 2014 r., od 1 stycznia do 2 marca 2015 r. i od 1 do 26 stycznia 2016 r. gmina nie miała podpisanych umów na świadczenie tych usług, ponieważ prowadziła postępowania o udzielenie zamówienia publicznego (udzielała doraźnych zleceń w tym zakresie).
- do urzędu gminy nie wpłynęły skargi na działalność prowadzoną przez PHU J. Dudzik. Gmina nie przeprowadzała kontroli z tytułu wykonywania zawartych umów z przedsiębiorcą, ponieważ w chwili wyłapania i przejęcia psów przejmował on wszelkie obowiązki związane z ich utrzymywaniem.

(dowód: akta kontroli str. 522-523)

3. Jarosław Dudzik przedstawił zaświadczenie z 30 lipca 2011 r. potwierdzające ukończenie przez niego szkolenia z zakresu zagadnień normujących zasady transportu zwierząt środkami transportu drogowego i obsługi zwierząt podczas transportu oraz złożenia z wynikiem pozytywnym egzaminu przed komisją powołaną przez Powiatowego Lekarza Weterynarii w Kielcach (dalej: PLW w Kielcach) oraz wydane przez PLW w Kielcach: licencję z dnia 1 sierpnia 2011 r. dla kierowców

²¹ Kwestie związane z uzyskaniem zezwolenia na prowadzenie Schroniska zostały opisane w pkt 1 wystąpienia.

²² Liczba ta została ustalona na podstawie rejestrów usług wykonanych dla gmin.

²³ Wartość wykonanych usług dla tych gmin została ustalona na podstawie rejestrów sprzedaży PHU J. Dudzik.

²⁴ Wysokość stawek podano w kwotach brutto.

i osób obsługujących transport zwierząt oraz zezwolenie dla przewoźnika w zakresie transportu psów, kotów i zwierząt wolnożyjących i decyzję o nadaniu PHU J. Dudzik weterynaryjnego numeru identyfikacyjnego 260428139 w odniesieniu do działalności polegającej na transporcie psów, kotów i zwierząt wolnożyjących, wydane 13 września 2011 r. PHU J. Dudzik zostało wyposażone w samochód Renault Master przystosowany do przewozu zwierząt. Pomoc lekarsko-weterynaryjna była zapewniana wylapywanym zwierzętom w gabinecie Wojciecha Kielka w Kielcach (dowód: akta kontroli str. 48, 480-489)

Jarosław Dudzik wyjaśnił, że PHU J. Dudzik jest ponadto wyposażone w: pięć klatek dla psów, klatkę-pułapkę, cztery siatki służące do wylapywania psów, chwytak (lasso z rękojścią), smycze, kagańce, obroże i rękawice. Ww. środki stosowane były głównie w przypadkach, gdy zwierzę było agresywne. Prawie wszystkie psy łapano bez użycia tych urządzeń²⁵. (dowód: akta kontroli str. 300-304)

4. Jarosław Dudzik nie przedstawił dokumentacji potwierdzającej wylapywanie bezdomnych psów z terenu gminy Oleśnica. Z protokołów z wylapania psów otrzymanych z Urzędu Gminy Oleśnica wynika, że w dniach 14 i 24 marca, 30 lipca, 22 października i 6 listopada 2014 r. oraz 20 i 27 stycznia, 7 maja, 26 lipca, 31 sierpnia, 27 września, 6 i 20 listopada 2015 r. PHU J. Dudzik wylapało na terenie tej gminy łącznie 18 psów. Dwa z nich miały być umieszczone w hotelu dla psów w Kielcach przy ul. Jasińskiego, a jeden w gabinecie weterynaryjnym w Kielcach przy ul. Ściegiennego. W przypadku pozostałych 15 psów jako hotel/schronisko, w którym zostaną umieszczone, wskazano adres Wola Kopcowa, ul. Świętokrzyska 118, tj. miejsce zamieszkania Jarosława Dudzika lub wskazano go jako osobę przejmującą opiekę nad psem. (dowód: akta kontroli str. 604-617A)

W § 1 ust. 2 umów zawartych przez PHU J. Dudzik z gminą Oleśnica w dniach 26 lutego 2014 r. i 3 marca 2015 r. znajdował się zapis: *Wykonawca w momencie wylapania/ przejęcia zwierzęcia przejmuje od Gminy Oleśnica wszelkie obowiązki związane z utrzymaniem bezdomnych psów i zapewnieniem im opieki, z tego tytułu nie może dochodzić żadnych roszczeń od Zamawiającego oprócz wynagrodzenia wynikającego z niniejszej umowy.* (dowód: akta kontroli str. 331-334)

Jarosław Dudzik nie występował do gminy Oleśnica o wyrażenie zgody na przekazanie psów osobom trzecim. Przytoczony zapis umowy zawierał według niego domyślną zgodę na takie działanie. Nie dokonywał oznakowania psów przekazywanych do adopcji. (dowód: akta kontroli str. 300-304)

5. Jarosław Dudzik nie przedstawił w trakcie kontroli dokumentacji dotyczącej przekazywania do adopcji wylapanych psów. (dowód: akta kontroli str. 604)

Zgodnie z jego wyjaśnieniem, dokumenty adopcyjne, przechowywane w jego miejscu zamieszkania w Woli Kopcowej nie były segregowane w podziale na zlecenia z konkretnych gmin, w związku z czym ich przyporządkowanie do przedstawionych protokołów byłoby bardzo utrudnione. Umów adopcyjnych nie sporządzał w każdym przypadku również z tego powodu, że część osób nie chciało podawać swoich danych. Wyjaśnił ponadto, że za wydane psy nie pobierał opłat. (dowód: akta kontroli str. 300-304)

6. W protokołach kontroli przeprowadzonych przez Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Kielcach w dniach 7 maja 2013 r. i 9 lipca 2015 r. nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie działalności PHU J. Dudzik polegającej na zarobkowym przewozie zwierząt. (dowód: akta kontroli str. 484-489)

Ustalone
nieprawidłowości

²⁵ Tj. przez naklonienie zwierzęcia, aby pozwoliło się wziąć „na ręce”, w tym poprzez podanie jedzenia.

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Żaden pies wylapany w kontrolowanym okresie na terenie gminy Oleśnica nie został przekazany do Schroniska. Na mocy § 2 umów na świadczenie usług w zakresie wylapywania, przejęcia i zapewnienia opieki bezdomnym psom z terenu gminy Oleśnica, zawartych przez PHU J.Dudzik w dniach 26 lutego 2014 r. i 3 marca 2015 r., zobowiązano wykonawcę do ich realizacji zgodnie z ustawą o ochronie zwierząt, a zgodnie z treścią art. 11 ust. 3 tej ustawy zabrania się odławiania zwierząt bezdomnych bez zapewnienia im miejsca w schronisku dla zwierząt. (dowód: akta kontroli str. 331-334, 601-617A)

Jarosław Dudzik, odpowiedzialny za powstanie nieprawidłowości wyjaśnił, że w § 1 ust. 5 ww. umów zapisano: *Wykonawca po wylapaniu zwierzęcia i potwierdzeniu przez Zamawiającego przewozi go do miejsca schronienia, w którym zapewnia mu właściwą opiekę.* Oświadczył, że dokonane przez niego czynności nie są sprzeczne z ww. umowami. (dowód: akta kontroli str. 300-304)

Uwagi dotyczące badanej działalności

Zdaniem NIK, ze względu na nieprzedstawienie przez Jarosława Dudzika dokumentacji dotyczącej przekazywania wylapywanych psów do adopcji, nie jest możliwe zweryfikowanie, czy oraz przez kogo te zwierzęta zostały adoptowane. Ponadto, brak umów zawartych z sześcioma gminami oraz protokołów dokumentujących wylapywanie i przejęcie bezdomnych psów z terenu wszystkich gmin, za wyjątkiem gminy Oleśnica, uniemożliwia dokonanie oceny działalności prowadzonej przez PHU J.Dudzik w tym zakresie.

Ocena częściowa

PHU J.Dudzik posiadało w kontrolowanym okresie 11 zezwoleń na wykonywanie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami, wydanych przez wójtów (burmistrzów) gmin, właściwych ze względu na miejsce świadczenia usług, natomiast umowy na wylapywanie zwierząt zawarło z 32 gminami. Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 3 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku, prowadzenie działalności w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami wymaga uzyskania zezwolenia. Stwierdzona nieprawidłowość polegała na nieumieszczeniu w Schronisku psów odłowionych na terenie gminy Oleśnica, co było niezgodne z art. 11 ust. 3 ustawy o ochronie zwierząt.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²⁶, wnosi o:

1. Zapewnienie należytej opieki nad zwierzętami, zgodnej z art. 9 ust. 1 ustawy o ochronie zwierząt, w szczególności poprzez utrzymywanie czystości i porządku w boksach oraz zapewnienie psom stałego dostępu do wody.
2. Prowadzenie wykazu zwierząt przebywających w Schronisku zgodnie z § 6 rozporządzenia ws. wymagań weterynaryjnych dla schronisk, w szczególności w zakresie dotyczącym oznakowania zwierząt w sposób umożliwiający ich jednoznaczną identyfikację oraz w zakresie dokumentowania szczepień i zabiegów weterynaryjnych.
3. Przeprowadzanie zabiegów kastracji/sterylizacji zwierząt przekazywanych do adopcji, zgodnie z wprowadzаныmi corocznie uchwałami Rady Gminy Oleśnica programami opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie tej gminy.

²⁶ Dz. U. z 2015 r., poz. 1096

4. Umieszczanie w Schronisku psów, które zostały odłowione na terenie gminy Oleśnica, zgodnie z art. 11 ust. 3 ustawy o ochronie zwierząt.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kielce, dnia 30 marca 2016 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Kielcach

Wicedyrektor
Tadeusz Mikołajewicz

Kontroler
Piotr Bulski
Starszy inspektor kp.

.....
podpis

.....
podpis